

Accountantsdag 2006

Wie bedenkt Senseo

Vanuit China en India zullen goedkope accountants deze kant op komen. De accountant moet dus innoveren, bijvoorbeeld door de kosten te reduceren en nieuwe assurance-diensten aan te bieden. Bovendien moet het beroep aantrekkelijk blijven voor de nieuwe generatie. Dat is de boodschap van de Accountantsdag 2006.

LEX VAN ALMELO

“Al ik zo naar u kijk, zie ik een tevreden publiek. De boekhoudaffaires zijn achter de rug, de wet- en regelgeving als gevolg hiervan is vrijwel verwerkt. De patiënt is hersteld en mag weer naar buiten. En toevallig schijnt daar ook nog de zon. Althans, zo lijkt het op het eerste gezicht.” De eerste inleider begint goed, maar de achthonderd deelnemers voelen de bui al hangen. Jan Hommen, chairman bij Reed Elsevier en president-commissaris bij TNT, ook. Hij ziet “donkere wolken aan de

horizon” en vraagt zich af “of de patiënt voldoende is voorbereid op het noodweer dat op hem afkomt”.

De Chinese overheid wil niet dat Chinese multinationals straks afhankelijk zijn van de big four en wil daarom binnen tien jaar minimaal tien nieuwe, internationaal opererende accountskantoren in de markt zetten. Deze zijn een gevaar voor de Europese markt, die zucht onder de omvangrijke lasten van toezicht. Daar hebben de Chinezen minder last van.

Bovendien blijken zij veel goedkoper te kunnen produceren, zoals de 35 procent goedkopere Chinese Landwind bijvoorbeeld laat zien.

Lagere nota's

Hommen raadt accountants daarom onder meer aan iets aan de kostenstijgingen te doen en actief mee te werken aan standaardisatie en interpretatie van regels. Accountants belasten de gestegen kosten van toezicht en regulering volgens hem te gemakkelijk door naar de klant

voor accountants?

Saskia Stuiveling (president Algemene Rekenkamer): *‘Als vertrouwenspersoon van het maatschappelijk verkeer zou de accountant zich niet moeten laten reduceren tot uitsluitend oordelen over financiële (jaar)cijfers. De reputatie van een bedrijf of instelling is samengesteld uit meer elementen.’*

en doen te weinig om de efficiëntie te verbeteren.

Tijdens de paneldiscussie onderschrijven bestuursvoorzitter Roger Dassen van Deloitte en cfo Jaap van Everdingen van KPMG de noodzaak om de kosten te drukken. Deloitte doet dat bijvoorbeeld al met een *shared service centre* in India. Maar dat dergelijke inspanningen ook tot lagere nota's zullen leiden, hebben de bezoekers aan de Accountantsdag Dassen en Van Everdingen niet horen zeggen.

Jacob den Houting (partner bij JAN©) bekende 's middags wel, na een indringende vraag van dagvoorzitter Peter van Ingen: "Het kan goedkoper, dat is waar. Het is een kwestie van vraag en aanbod, als de klant mij niet dwingt, ben ik liever wat duurder, want zo verdien ik meer."

IT

Volgens Den Houting zijn de mogelijkheden om met IT de efficiëntie te verbeteren beperkt: "Het blijft toch mensenwerk." Maar hoogle-

raar EDP Auditing Ronald Paans ziet nog veel mogelijkheden om het controleproces te automatiseren. "Er wordt te veel handmatig gedaan. De accountancy is een beetje saai geworden. De accountant moet terug naar het denken. Dan kan hij de cliënt helpen om zijn bedrijf te verbeteren."

Kleinere accountskantoren zullen voor IT-innovaties de handen ineem moeten slaan en zo nodig samenwerken met de *big four*, zo was 's ochtends al vastgesteld. Daar stelde ▶

Roger Dassen (bestuursvoorzitter Deloitte): ‘Tien jaar geleden kwam de roep om uitbreiding van assurance-services te vroeg. Nu is de tijd rijp.’

Juan José Fermin del Valle (president IFAC): ‘Uiteindelijk zoeken wij allemaal geluk.’

Jaap van Everdingen onder meer dat de accountant niet naar voren moet vluchten door het assurance-begrip te verbreden en zijn aandachtsgebied uit te breiden. Innovaties moeten zich volgens hem vooral richten op een effectieve en efficiënte audit door de inzet van IT en professionele oordeelsvorming. Zes grote accountantskantoren hebben er in een gezamenlijk initiatief voor gepleit om met behulp van IT over te gaan op real time moni-

Drie generaties over ‘rechte rug’

Het accountantsberoep moet, behalve aan innovatie, meer aandacht besteden aan de nieuwe generatie, was een veelgehoorde boodschap. Maar ook de oude generatie kreeg het woord in het interview dat dagvoorzitter Peter van Ingen hield met de accountants Hans Burggraaff (86), Willem van Wijngaarden (56) en Denise Marinus (26). Burggraaff werkte als accountant bij Dijker Doornbos, een van de voorlopers van het huidige PricewaterhouseCoopers. Van 1977 tot 1978 was hij voorzitter van het NIVRA. Van Wijngaarden is, zoals bekend, de huidige NIVRA-voorzitter. Marinus werkt bij de interne accountantsdienst van ABN-AMRO en schrijft een afstudeerscriptie over het nut van de code of ethics onder het motto: “Er is heel veel wet- en regelgeving, maar als het tussen de oren niet goed zit, houdt het op.” In de tijd van Burggraaff was de code een heel klein boekje. “Het was geen probleem, accountants hielden uit zichzelf een bepaalde stand op.” Willem van Wijngaarden: “Ik heb wel eens gezegd: ik ben gereformeerd en accountant, dus dat moet wel goed zijn.” Maar in zijn tijd, waarin “het geweld van de grote kantoren” losbarstte, is ook het aantal beroepsregels flink toegenomen. Zeker zo lang ze principle-based zijn, ziet Van Wijngaarden het nut er wel van in. Maar soms lijkt de regelgever doorgeschoten.

Op de vraag van Van Ingen of hij nog een advies heeft over innovatie, antwoordt Burggraaff dat de accountant een rechte rug moet houden, een onafhankelijk oordeel moet blijven geven en zijn oren niet moet laten hangen naar de opdrachtgever. Volgens Van Wijngaarden is er een toenemende vraag naar rechte ruggen en zijn “leden van de rotaryclub” er tegenwoordig juist trots op dat zij hun zaakjes goed voor elkaar hebben. Denise Marinus leert in haar studie wel dat zij als accountant de rug recht moet houden. “Maar in de praktijk, met zoveel verschillende partijen, is het lastig om te zeggen wanneer je het nu goed doet?”

ring en real time reporting. Volgens Jan Hommen begrijpen veel klanten dit niet: “Het wordt gezien als nieuwe fee generator.”

Assurance

Veel accountants zien wel degelijk veel in de uitbreiding van het assurance-pakket. Roger Dassen denkt dat het tien jaar geleden nog een beetje te vroeg was, maar dat de tijd nu wel rijp is.

Saskia Stuiveling, president van de Algemeen Rekenkamer, merkt op dat de reputatie van een bedrijf of instelling niet alleen afhangt van de financiële cijfers, maar bijvoorbeeld ook van duurzaamheid, de omgang met klachten en andere prestaties. De accountant zou de betrouwbaarheid van dergelijke claims kunnen controleren. Stuiveling denkt dat het maatschappelijk verkeer bovendien graag een accountant heeft die waarschuwt voor te veel overheid. “In de jeugdzorg gaat 85 procent van

Adjiedj Bakas

het budget op aan management en vijftien procent aan uren zorg. Ik zou een accountant willen die daar iets van zegt en erop wijst dat je de efficiëntie kan verbeteren.” ▶

Deelsessies

In het middagprogramma begaven de achthonderd deelnemers zich naar een van de volgende deelsessies:

- *MKB: kwaliteitsverbetering en schaalvergroting*, met Jacob den Houting (JAN©) en Kees Vrolijk (Deloitte)
- *Verslaggeving: biedt IFRS nu echt transparantie en vertrouwen?*, met Dingeman Manschot (Deloitte) en Auke de Bos (Ernst & Young)
- *Audit: risk management en interne beheersing, de stille revolutie*, met Cees Visser (Ernst & Young) en Jacques Koenen (CZ Verzekeringen)
- *ICT: uitdagingen voor een nieuwe generatie*, met o.a. Ronald Paans (Vrije Universiteit Amsterdam) en Paul Dinkgreve (JAN©)
- *Young professionals: Young en netwerken*, met Homme Idzerda (KPMG), Pelle Schlichting (Junius Capital), Mario Bennes (speler/coach Amsterdam Astronauts) en Erik Ruts (Sponsorbrein)
- *Overheidsverslaggeving: IPSAS: minder regels, minder lasten?*, met Frans van Schaik (Deloitte) en Koos Vos (NIVRA)

's Middags vertelt Cees Visser (Ernst & Young) tijdens een van de deelsessies dat ondernemers behoefte hebben aan assurance in het kader van riskmanagement. De accountants zouden ook zekerheid kunnen verschaffen over niet-financiële prestaties. Als zij dat niet snel doen, springen de big four van riskmanagement en certificering - SGS, Lloyd's register, DNV en BLV - in dit gat. Deze werken bovendien voor slechts een derde van de prijs van de accountant, terwijl zij hoge kwaliteit leveren. Het is volgens Visser denkbaar dat deze bedrijven zich op de traditionele markt van accountants gaan begeven als zij registeraccountants in dienst nemen. Sommige deelnemers reageren laconiek op deze bedreiging: "Dan krijgen we weer de big eight."

Nieuwe generatie

De toekomst vraagt om nieuwe producten, zo hield trendwatcher Adjiedj Bakas de accountants in een vlammend intermezzo voor. Over 25 jaar

Jaap van Everdingen (cfo en vice-voorzitter KPMG): 'Het is noodzakelijk de aansprakelijkheid van accountants te beperken tot een reëel niveau, waardoor accountants hun maatschappelijke taak, het verschaffen van inzicht en vertrouwen, weer ten volle kunnen uitoefenen.'

Jan Hommen (ceo Reed Elsevier en president-commissaris van TNT): 'Doe iets aan de kostenstijgingen. Stop met het simpelweg doorbelasten van de gestegen kosten van toezicht en regulering. Met een houding van 'wij kunnen er ook niets aan doen' verwerft u weinig respect.'

NIVRA Essayprijs voor Young Professionals

Op de Accountantsdag is voor het eerst de NIVRA Essayprijs voor Young Professionals uitgereikt voor het beste essay over een actueel thema in het accountantsvak. Onder leiding van juryvoorzitter Peter van der Zanden werden uit de tien inzendingen drie winnaars genomineerd. Chantal Bos schreef een persoonlijk verhaal met enkele goede suggesties om het beroep aantrekkelijker te maken voor potentiële studenten. Michelle Calkhoven kwam met een originele combinatie van de piramide van Maslov en een carrière in de accountancy. Albert Fieret presenteerde drie aanpakken om het accountantsvak ook voor een nieuwe generatie aantrekkelijk te houden. Laatstgenoemd essay werd bekroond en zal worden gepubliceerd in 'de Accountant' van januari 2007. Van der Zanden: "Het toonde nadrukkelijk een eigen en originele visie. Los van de vraag of de jury die visie deelt, presenteert het essay in ieder geval een gedurfd standpunt, met een behoorlijke onderbouwing." NIVRA-voorzitter Willem van Wijngaarden reikte de prijs van € 5.000 uit.

zullen de nota's, mede door de globalisering, een stuk lager uitvallen. De accountants moeten dus zoeken naar producten met toegevoegde waarde en bijzondere combinaties. Bakas: "Wie bedenkt de Senseo voor de accountantsbranche?" Innoveren moet ook op het gebied van human resources management. Accountantskantoren moeten met andere woorden aantrekkelijk blijven voor de nieuwe generatie talenten. Juan José Fermin del Valle, de nieuwe president van de International Federation of Accountants (IFAC), onderstreept het belang daarvan, net als voorzitter Johan Nelemans van NIVRA Young Professionals. Het is niet alleen een kwestie van goede opleiding, een topprioriteit volgens Fermin del Valle. Accountantskantoren moeten ook een inspirerende werkomgeving bieden, met een goede woon-werk-balans. Fermin del Valle: "Uiteindelijk zoeken wij allemaal geluk." Willem van Wijngaarden en Johan Nelemans zijn het daar helemaal mee eens. Van Wijngaarden: "Geluk, dat is waar het omgaat." ■